

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
 1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

A kapuczni.

Irta: *Nyomozó.*

Ez a furcsa szó egy ruhadarabnak a neve. Még pedig nem egy általánosan használt, hanem egy nemzeti ruhadarabé, a mi részben a nemzetiséggel, részben pedig vallási felfogással — vagy tán még helyesebben — vallási meggyőződéssel is kapcsolatban áll.

A Csendőrségi Lapok olvasóinak 90 százaléka, így igazi nevén nevezve, nem is tudja, mi az a kapuczni, sőt a még fennmaradó 10 százalék közül is csak azok tudnák első kérdésre eltalálni e sokat emlegetett ruhadarab hivatását, a kik izraelita polgártársaink orthodox vallási meggyőződést követő tagjai rubázkodásának minden részleteit ismerik.

Nehogy pedig sokáig törje az olvasó az itt felvetett probléma felett a fejét, hát megmondom, hogy a kapuczni nem egyéb, mint az a kis bársony-sapka, a mit az orthodox — a legvallásosabb — zsidók éjjel-nappal, még a kalap alatt is a fejükön hordanak, hogy még az esetben se maradjanak fedetlen fővel, ha magukról megfélelkezve, valahol s valami okból a kalapot letennék.

Hogy pedig ez a ruhadarab, illetőleg az elnevezése ide került, csupán arra az egyszerű okra vezethető vissza, hogy egyik orthodox zsidó polgártársunk igen súlyos büntetést követett el s a tett helyszínéről való menekülése közben a kapuczniját elvesztette, az ez ügyben nyomozást teljesítő őrsparancsnok pedig a kellő alaposítással megtartott helyszini szemle során a kapucznit megtalálván, kapcsolatba hozta azt a büntetettel és ennek a nyomán haladva a tettest hamarosan kiderítette s így alapot adott egy érdekes nyomozás megírására.

Különben maga az eset a következő:

Lapantyuk Mihály amolyan szegény rutén ember volt földi javakban, ellenben gyermekkel annyira megáldotta a Mindenható, hogy tizenketted magával kellett meghuzódnia abban a kis házikóban, a melyet apai, sőt talán nagyapai örökségként tulajdonának mondhatott.

Egyszerű faház volt ez, egy kazal szalmával befedve, de magában foglalta Lapantyuk Mihálynak a családján kívül az egész vagyonát, az állat- és aprójószág-állományt is beleértve, szóval: az egész földi boldogságát.

Lapantyuk maga, mint legtöbb rutén polgártársa, jóra való, becsületes ember volt, a máramarosmegyei Kispatak községben — legalább az ő tudtával — egyetlen haragosa sem volt, mégis 1912-ben, egy hideg októberi éjjelen azzal a rémes hírrel ébresztette fel a szomszédja, hogy siessen kimenekülni az ősi házból az egész családjával együtt, mert ha késedelmeskedik, menthetetlenül ott pusztulnak el az égő épület romjai alatt.

Kispatak, mint a többi ruténlakia község szétszórta épült házikókból áll s így, mire a félrevert harangok rémes kongására a lakosság felébredt, és az oltáshoz megérkezhetett, annyira elharapódzott a tűz a szalmával fedett faházikón, hogy a ház megmentéséről szó sem lehetett. Leégett az a földig egészen.

Lapantyuk tehát a téli idő közeledtével teljesen hajléktalanul maradt egész családjával együtt s megmenekülésüket is annak köszönhatték, hogy az említett szomszéd idejekorán észrevette a veszedelmet és hogy az évtizedek előtt felrakott és évenként újból és újból pótolta szalmatető keményen összenyomódva lévén, csak lassu fejlődést engedett a tűz pusztító hatásának s így a családnak elég ideje volt a halálos veszedelemből való kimenekülésre és a csekély vagyon nagyobb részének a megmentésére. Kozma Sándor járásörmester, akkori kelecsényi őrsparancsnok még azon éjjel értesülván a tűzveszélyről, minthogy egyidejűleg azt is jelentették neki, hogy a tűz gonosz szándéku gyújtogatásból eredhetett, nem késlekedett a nyomozás megindításával, hanem azonnal a helyszínére indult, a hova már a kora reggeli órákban megérkezett.

Akkorára már csak füstölgő romhalmaz volt a családi ház helyén, körülállva a hajlék nélkül maradt siró családot vigasztaló lakossággal, a kik csupán azért loconsolgatták a még imitt-amott fellobbanó zsarátnokot, nehogy az esetleg feltámadó szél széthordja és mások

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsérelés. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

házára is veszedelmet hozzon. Az őrsparancsnok első-sorban is arról akart meggyőződést szerezni, hogy mi alapja lehet a gonosz szándéku gyújtogatás fennforgásának, mert hiszen a már fentebb leírt különös módszerű épületeknek véletlenségből vagy vigyázatlanságból eredő kigyulása is annyira természetes, hogy csak nagyon fontos gyanúkok felmerülése esetében lehet gyújtogatásra gondolni.

Ugyanis ezeknek a kazalszerűen felrakott, szalmával fedett épületeknek kéménye nem igen van. A felrakott szalma között vagy egyenesen felfelé vezető irányban, vagy pedig, hogy az esőviz, esetleg olvadó hó leve be ne folyjon, oldalt vezető és tekervényes irányú lyuk vezet a füstöt a szabadba, a mely lyuk mellett a szalmaréteg, az éveken át lerakodott korom és piszoktól vastagon bevonódik ugyan, de — mint a kéménytüzeknél szokott, — vagy épen ez a szurokszerű koromréteg gyúlmeg, vagy pedig az ezzel a réteggel kevésbé bevonódott helyen a szalmába kap bele a tüzhelyről felszálló szikra; — a véletlenül vagy gondatlanságból származó tűzvész tehát igen gyakori.

Ez esetben azonban Lapantjuk Mihály és a családja nagykorú tagjai határozottan állították, hogy előző napon a mezőn dolgoztak, otthon nem is főztek sem más célból nem tüzeltek, véletlenségből vagy mulasztásból származó tűzvészről tehát szó sem lehet; de nem foroghat fenn annak a lehetősége sem, hogy a tetőbe már előbb bele kapott volna a tűz és napokon át emésztődött volna az összenyomódott szalmában, mert sem füstöt, sem más jelét nem vették észre annak.

Ezenfelül az a szomszéd, a ki legelőbb észrevette a tüzet és a családot felkeltette, szintén határozottan állította, hogy a tűz gyújtogatásból eredt, mert még mikor ő odament is, kétségtelenül észrevehető volt, hogy a tető a hátulsó részen, és teljesen a szalma külső részén égett, és olyan lassan fejlődött befelé, hogy a károsult család minden nagyobb veszély nélkül megmenekülhetett az égő házból, sőt vagyunkája egyrészét is megmenthette, mert az épület belsejében a tűznek még addig semmi nyoma sem volt, sőt még füst sem volt észlelhető, a mi pedig az esetben, ha a szalmatető belülről gyuladt volna ki, szintén elkerülhetetlen lett volna. Arról pedig, hátha a padláson okozhattak tüzet véletlenül, szó sem lehetett, mert az ilyen tetejű háznak nincs padlása.

Ezeknélfogva a gyújtogatás gyanuja alaposnak látszott, csak az volt a kérdés, hogy ki lehet a tettes és ha igen, miféle ok készítette a tettest a boszujának ilyen módon való kielégítésére?

Azt, hogy biztosítási csalás történt volna, azért nem firtatta az őrsparancsnok, mert egyrészt azon a vidéken nem is szokásos a biztosítás, másrészt pedig ezeket az

értéktelen tűzfészkeket a biztosító társaságok sem igen fogadják el biztosításra.

Minthogy pedig Lapantjuk és szomszédai azt állították, hogy haragosuk nincs, szinte érthetetlennek látszott, hogy a bosszúállást miféle körülmény válthatta ki. Dehát a bűncselekmény gyanuja fennforgott, a tettest tehát keresni kellett.

Helyszini szemlét is kellett tartani, mert ha a ház körül letaposott területen fel sem lehetett volna fedezni a tettes nyomát, sem pedig a teljesen leégett ház valamely részén a gyújtogatás jelét, a helyesen gondolkozó csendőr távolabbi területen is keresi a nyomot vagy jelt, a mi esetleg eredményre vezethet vagy legalább is a nyomozásnak irányt adhat.

Igy tett Kozma járásőrmester is.

Addig kerülgette a leégett ház körüli térséget nagyobb és nagyobb területen, míg végre a helyszínétől, mintegy 200 lépésnyire, a községi útfélen összerakva volt kavics-csomó mellett, az utszéli kőrök között, ráakadt egy kapucznira.

Nem volt előtte ismeretlen ez a ruhadarab, mert az azon vidéki zsidó polgártársak mindannyian viselik. De sejtette azt is, hogy ezt nem úgy dobták oda, hanem a ki elvesztette, felbukhatott ott, úgy ejtette le a fejéről és pedig éjjel történhetett az eset és nagyon sürgös lehetett az utja az elvesztőjének, mert a sötétben nem láthatta, sietségénél fogva pedig nem érhetett rá megkeresni.

Mialatt a találat színhelyén vizsgálgatta a talajt és a kődarabokat, ez utóbbiak közül egy, a körakástól mintegy két lépésnyire talált nagyobb darab kővön véres nyomokat is fedezett fel, a mi arra engedett következtetni, hogy az, a ki elesett vagy felbukott, az arcát, vagy a kezét vagy valamely testrészét úgy megüthette, hogy az vérzett.

Kispatakon csak pár család izraelita lakik, tehát ezek valamelyikét kellett a kapuczni tulajdonosának tekinteni, csak hogy előrelátható volt, hogy a gyújtogatás gyanujával kapcsolatban nem igen vállalja senki se a magáénak.

A kapucznin különben semmiféle különös ismertető jel nem volt, ha csak azt a pár festékfoltot nem lehetett annak mondani, a mi a bársonyszövetből készült sapka egyik oldalán ott éktelenkedett.

Kozma járásőrmester azzal a számítással, hogy a hitsorsosok egymást előre ne értesithessék, elébb azoknál kezdett érdeklődni, a kik éjjel a tűznél jelen voltak, vajjon a zsidó lakosok közül volt-e ott szintén valaki, de azok azt felelték, hogy egy se volt; a felmutatott bársonysapkára nézve azonban néhányan azt állították, hogy a fentebb említett festékfoltokról a Flux Chaim

Brilliáns, arany-ékszerek, ezüst használati és dísz tárgyak, órák, evőeszközök

180. sz.

182. sz.

Iparművészeti újdonságok. Egyházi felszerelések, gyári árban beszerezhetők (részletfizetésre is)

SÁRGA JÁNOS

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

csász. és kir. udvari szállítónál,
Budapest, IV., Kilyó-tér 5. szám.

Tábori kórház egy templomban a Piave-fronton.

sapkájára ismernek benne és ezt az állításukat azzal iparkodtak bizonyítani, hogy olyankor, mikor kora reggel mentek hozzá pálinkát inni, gyakran előfordult, hogy az volt a fején, mikor kiszolgálták őket.

Fux Chaim lakása különben csak mintegy 800 lépésnyire lehetett a leégett háztól a másik utcában, de úgy, hogy a kerítetlen nagy telken át oda lehetett menni a nélkül, hogy a közbeeső egy-két ház tulajdonosa éjjeli időben azt észrevehette volna.

Kozma járásőrmester a kapott adatok nyomán gyanúsított Fux Chaimot kereste fel először és a kapucznit felmutatva, megkérdezte, hogy mikor és hol vesztette azt el.

Ez tagadta, hogy a kapuczni az övé volna és mutatta, hogy az övé megvan, de arról, a mit felmutatott, mindjárt felismerhető volt, hogy régi, rongyos, piszkos, már eldobott ruhadarab és csak jobb hiányában lett elővéve valahonnan a rongyok közül.

Már maga ez a körülmény mutatta, hogy gyanúsított nem mond igazat, az meg egyenesen megerősítette az ellene felmerült gyanut, hogy az arcán és az orrán csak alig hegedő erős bőrhorzsolások voltak.

Ez utóbbi sérülésekre nézve erősen állította ugyan, hogy lórugástól eredtek, majd mikor ezt nem sikerült bizonyítania, azt állította, hogy a forró lámpaüveg dőlt rá és az égette össze, de úgy a sérülésekről, mint a kapkodó védekezésből mindjárt észrevehető volt, hogy a leleplezett tettes kinlódó vergődése ez.

A járásőrmester mindezek dacára tovább folytatta a puhatolást, de Chaimot is előzetes őrizetbe vette, bár ez fenyegetődzött, hogy ha neki kellemetlensége lesz, másnak is kellemetlenséget fog okozni.

A további puhatolás során sikerült két tanut felfedezni, akik a tüzet észretevő szomszéd után elsőként és együttesen érkeztek a tűz színhelyére. Ezek a kikérdezés során előadták, hogy mintegy 4—500 lépésnyire az égő háztól találkoztak Fux Chaimmal, aki nem ugyan a tűz irányában, de nem is a lakása felől futott s a kérdésükre, hogy hova szalad, azt felelte, hogy a harangozót akarja felkelteni a harangok félreverésére, mert ég a Mihály háza és ezzel mindjárt tovább is futott.

Arra nézve, hogy ők — távol lakván — miként vehették észre a tüzet oly korán és a harangok félreverése előtt, azt felelték, hogy éppen a szomszéd községből érkeztek haza, mikor a tűz fellobbant s veszedelmet sejtven, azonnal odasiettek.

Ugyanezek a tanúk még azt is állították, hogy midőn a tűz eloltása után, úgy hajnal felé haza indultak, betértek Chaimnak már nyitva levő boltjába egy kis pálinkára, mikor is Chaim azt kérdezte tőlök, hogy csakugyan a Mihály háza égett-e és hogy egészen

leégett-e? Ezek a kérdések már a miatt is különösnek tetszettek előttük, mert az éjjeli találkozásnál maga Chaim mondta nekik, hogy a Mihály háza ég; azt pedig, hogy egészen leégett a ház, a boltja elől is megláthatta, a mennyiben a bolt korai kinyitásából nyomban arra következtettek, hogy Chaim, a találkozás óta le sem feküdt.

Fux Chaim mindezeket beismerte, sőt ezen felül azt is, hogy a harangozónak, — amint ezt maga is állította — felé sem ment, még pedig azért, mert mire oda juthatott volna, valaki már értesítette a harangozót és ez meg is adta a vészjelt.

Arra nézve pedig, hogy miként vehette észre a tüzet oly korán és mi okból szaladt mégis a tüztől is, meg a házától is ellenkező irányból, azt felelte, hogy nem tudott aludni és éppen az udvaron járkált s mikor meglátta a ház kigyulását, ijedtében azt se tudta mit tegyen és hova menjen; így történt aztán, hogy elébb a tűzhöz indult, majd futás közben eszébe jutott, hogy a harangozót értesíteni kellene, tehát hirtelen irányt változtatott és a torony irányába folytatta a futást.

A két tanu által említett különös kérdéseket szintén elismerte és azzal igyekezett azt megmagyarázni, hogy még akkor is az ijedtség hatása alatt állott és azt se tudta, mit kérdez a hozzá betért két tanutól.

Ez a két tanu észrevette a pálinkaivás közben, hogy Chaim arcza és orra meg van sérülve és hogy a sérülés nem régi lehet, azt azonban, hogy az éjjeli találkozásnál már megvolt-e sérülve Chaim vagy nem, megmondani nem tudják, mert sötétben találkoztak és nem is kerültek közvetlenül a szaladó Chaimnak annyira a közelébe, hogy azt alaposabban megfigyelhették volna.

Kozma járásőrmester ennél fogva a körorvoshoz elővezette a gyanúsítottat s miután ennek vizsgálata szerint surlódásszerű ütődéstől eredt a Chaim sérülése; a gyanúsítottnak azt az állítását pedig, hogy a sérülés lórugástól vagy égéstől származott volna, az orvos egyenesen valótlannak jelentette ki.

Minthogy pedig a lefolytatott nyomozás során semmiféle olyan körülményt nem lehetett felderíteni, ami a gyujtogatás valódi okát tisztázta volna, amennyiben Lapantyuk Mihály és Fux Chaim egymással soha haragban nem voltak, sem az utóbbira nem lehetett ráfogni, hogy piromániában szenvedne, felmerült az az alapos gyanu, hogy más bérelte fel Fux Chaimot a ház felgyujtására. Gyanúsított tagadása azonban ennek a felderítését teljesen megakadályozta.

Nevezett ugyanis még a főtárgyaláson is megmaradt addigi tagadó állítása mellett, a kapucznit el nem ismerte a magáénak, sőt még akkor sem tört meg, mikor a jogerőssé vált harmadfoku ítélettel is jóvá hagyott 12 évi és hat havi fegyházbüntetést előtte kihirdették.

Csúz, Rheuma, Köszvény

amely sok ezer hálairat és orvosi vélemény szerint biztos hatású háziszser. —

Egyedüli készítő: Szenthe Lajos Patrona Hungariæ gyógyszerháza, Budapest, Damjanich-utca 2. szám.

esetén próbálja meg a világhírű erősített **CAPCINE (Paprika)** kenőcsöt

Eredeti tégely ára háboru idejére 4.— kor.

Lópótlás úton a Piave felé.

A táplálkozás.

Az emberi szervezet olyan géphez hasonlítható, mely folyton dolgozik, azaz mozog. S így szükséges, hogy fűtsék, azaz táplálják. Nyilvánvaló tehát, hogy a táplálkozás, az evés igen fontos dolog s nagyon is érdemes arra, hogy komoly gondolkodás tárgyává tegyük s hogy a tudomány véleményét is meghallgassuk felőle.

A mi mai táplálkozásunk nagyon sokféle anyagot kíván meg: hús, hal, gyümölcs, főzelék, zsír, tej, fűszer s még sok más anyag szerepel a mai ember asztalán. De mielőtt az emberiség ehhez a kellemes változatossághoz érkezett, hosszú századokon át rendkívüli fejlődésen ment át a táplálkozás, s valóban csodálkozunk, ha megtudjuk, hogy még nem is rég ideje, hány, ma már nagyon közönséges tápanyag ismeretlen volt. Nézzük csak, miből élt és él ma is a vad ember. A nála testileg sokkal erősebb állatok közé helyezve, kezdetben meg kellett elégednie azzal, a mit a jó sors eléje vetett: gyökerekkel, füvekkel, gyümölcsökkel, rovarokkal, férgekkel, puhányokkal. Lassanként aztán megtanulta a halászást, a vadászást, a vadak törbeejtését. Az így szerzett állatot kezdetben rögtön az elejtés után szőröstől-bőröstől falta fel, mivel a vad ember éhsége mindig nagy és égető. Az eszkimó például, mihelyt elejtette a fókát, rögtön a vére ivásához fog. Ugyancsak ezeknek kedvencz eledele a megpörkölt egér. S ezt az izletes lakomát rothadt vagy záptojással szokták lenyomtatni. A gujánai benszülöttek nyersen vagy rothadtan eszik a halat, de sülvé soha. A kecs-népfaj, egy abessziniai törzs, holt állatok csontját és bőrét addig morzsolja a kövek közt, míg ez lágy péppé aprózódik s ezt aztán nagy élvezettel elköltik. A gyikokat és kigyókat, a hangya-tojáást, lepkéket, pókokat az összes ausztráliai néptörzsek nyersen eszik. A tuaregek már fejlettebbek: a sáskát, melyek a sáskajárások alkalmával milliószámra jelentkeznek, gyakran meg is főzik, a mi azonban nem jelenti, hogy olykor csak megpörköltve vagy akár teljesen nyersen is meg ne egyék. Végül

megemlítjük a szudani adzséheket, a kik ha nincs enni és innivalójuk, háziállataiknak az ereit fölvágják s a vérüket iszszák.

Az éhség akkor szűnt meg állandó rémként fenyegetni, mikor az ember ráadta magát a földmivelésre és állattenyésztésre. Eme korszakban kezdődik a tej használata. A hőskorbeli görögök például még nem ittak tejet s Homeros bizonyos megvetéssel beszél a galactophagokról, azaz a tejevőkről. Ép így a vaj a görögök és rómaiak előtt teljesen ismeretlen volt s csak később a gallok és germánok tanították meg őket e becses tápszer használatára. A Kelet népei csak azóta ismerik a tejet és a vaját, a mióta az angol és hollandi kereskedők vidékeikre látogatni kezdtek. Különben még ma sincs a vajnak eme földterületeken az a szerepe, mint nálunk s az olajat nem tudta kiszorítani. Ázsia jó részében a tej használata még ismeretlen, mert a hindu feji ugyan ma már a bivalyát, a tatár a kanczáját, az arab a tevéjét s a lapp a rén-szarvasát, de az óriási khinai birodalomban a tej épenséggel nem tartozik az emberi eledlek közé.

A só használata szintén csak a földmiveléssel kezdődik. S mihelyt az ember megismerte, rögtön nagyra becsülte. Ugyanaz a Homeros, a ki oly kicsinylőleg nyilatkozott a tej-evőkről, egy népnek alacsony fejlettségi fokát viszont azzal jellemezte, hogy ételeibe nem tesz sót. Hisz tudjuk, hogy a só még ma is a vendégszeretet jelképe s ép azért az előtt a vendég előtt, a kit nem akarnak fogadni, a vad népek-nél kiöntik a sót. Még nemrég Dél-Afrika egyes néptörzseinél a só olyan drága volt, mint az aranypor s pénzül is szolgált. Egy marék sóért egy-két rabszolgát is lehetett vásárolni.

S a cukor? Sokáig az emberiség nem ismert más étel-édesítő szert, mint a mézet és a cukornád-nedvet. Csak a középkorban kezdték meg ebből a folyékony s nem egész tiszta anyagból az egynemű, hófehér cukrot kiválasztani. 1370-ben még a francia királynőnek se volt több ilyen cukorkészlete, mint négy darab háromfontos cukortábla. IV. Henrik alatt a cukrot még a gyógyszerészek árulták. XIV. Lajos alatt pedig fényűzési cikk volt, melynek ajándékozása roppant bőkezű cselekedet volt s melyvel a birákat is meg lehetett vesztegetni.

Nemcsak sok értékes, ma már nélkülözhetetlennek tetsző tápanyag hiányzott eleinknek, de a mivel rendelkeztek, azt se fogyasztották oly ügyesen elkészítve s összeegyeztetve, mint most. Bámulatos, mi mindent megettek az ó-koriak. Eumeus pásztor, mikor hozzá megérkezett Ulysses, kettőjük számáraegy ötéves disznót ölt le és tálalt fel. Egy pyliai lakomán viszont

HEGEDÜ

remek felszereléssel
10-12-15-20 korona

HARMONIKA

10-12-15-20 korona
finomabb 2 soros 30-40-50 kor.

GRAMOPHON

40-50-60-70 korona
legfin. azéd dramászervekessel

a legjobb minőségben az egész országban elismert elsőrangú magyar hangszertelepen
Reményi Mihály-nál szerezhető be Budapest, Király-utca 58. sz.

Minden hangszerről külön árjegyzék kérésre.

Segélyhely a Piave-fronton.

ötven vendég elé kilencz sült ökröt tettek. Hogy milyen sokat s milyen oktan összevisszaságban ettek a régi rómaiak, ismeretes. Olyan állatok, a melyekhez mi ma a világért nem nyulnánk, a szamár, a kutya, a róka, a sündisznó, mind ott szerepeltek a legelőkelőbb római urak asztalán, minek mentségül meg kell ugyan jegyeznünk, hogy a khinai mandarinok lakomáin ma is szoktak macskát, kutyát, patkányt, varangyot, selyemhernyót sültve, főve s pörköelve felszolgálni. Az előkelőbb pecsenyefajták, a marha-, borjú-, bányahús és szárnyas különben nálunk is csak a középkor vége óta divatosak, mert az egész középkoron át a disznóhus uralkodott. S ennek a magyarázata az, hogy a középkor fejletlen közlekedési viszonyai nehézzé tették a különféle hús- és szárnyas szállítását s ép ezért a mi gyors, kényelmes és olcsó forgalmi eszközeink nemcsak a szellemi életnek, de az anyagnak is átalakítóivá váltak.

Mert bizonyos, hogy a táplálkozás fejlődése az egész emberi szervezetet s így az emberiséget erősebbé, egészségesebbé, munkabíróbbá tette. Tudományos igazság ugyanis, hogy az emberi test anyagszerkezetére nézve nem különbözik: milyen tápanyagokat s milyen mennyiségben vesz magába, sőt ellenkezőleg meg van állapítva, hogy a test rendes működését melyik étrend segíti legjobban elő. Emez étrend szerint egy átlagos felnőtt embernek naponként 300 gramm húst, 60 gramm zsírt és körülbelül 700 gramm kenyérlisztet, vagy más sütemény-terméket kell elfogyasztania.

Tudjuk azonban, hogy nagyon sok ember korántsem részesülhet ilyen tápanyagokban. A szegény nép pl. nem eszik húst vagy ha igen, csak ritkán és keveset, a vegetáriánusok pedig határozottan száműzték étlapjukról minden húsneműt. Az a kérdés most: lehet-e így megélni s előnyös-e az ilyen teljes vegetáriánusság? Hogy lehetséges, azt az ilyen életmódú emberek létezése bizonyítja. Már az előnyössége nem ilyen kétségtől mentes, sőt az élettan törvényei azt mondják, hogy csak bizonyos esetekben ajánlatos a kizárólagosan növényi táplálkozás. A vegetáriánizmus barátai rendszeresen a paraszt emberre hivatkoznak, mint az egészséget és erőt adó hús nélkül vagy kevés hússal való táplálkozás példájára. Erre meg lehet jegyezni, hogy a parasztember általában az erőnek és egészségnek egyáltalában nem az a fényes példája, mint ezt a közfelfogás vallja. Ellenkezőleg: a néposztálynál a betegség- és halálesetek sokkal gyakoribbak, mint a vegyes étrenddel élő városiaknál. S bár az is igaz, hogy az asturiai é auvergnei paraszt alig eszik mást, mint száraz babot és gesztenyét, hogy a piemonti munkások, a kik a nagy alpesi alagutak fúrásánál a legjobb munkásanyagának bizonyultak, kizárólag a kukoriczalisztből készülő polentával élnek, hogy a chilei munkások, a kik állítólag az angolnál erősebbek s az algiri teherhordók, kik közül sok híres birkozó került ki, nem esznek mást, mint babot, kukoriczát, datolyát, lencsét, és dinnyét, — a vegyes étrend elsőbbsége mégis fennáll. Mert igaz, hogy ezek a kényszerült vegetáriánusok végezték ezt a nagy munkát, de közben száz számra hullottak el a betegség vagy kimerülés miatt. Azaz: a munkaerőt itt nem a táplálkozás jósága, hanem a nyomor kényszere szolgáltatja s így a munkás nemcsak a naponként magába vett tápanyagok erejét, de a saját, teste egészségéhez szükséges életerejét is fogyasztja, a mi természetesen a gyors tönkretételre vezet.

A vegetáriánizmus védői tehát helytelenül hivatkoznak a munkásokra. Ellenben azt mondhatják, hogy a növényi táplálkozás ajánlatos a betegeknek, lábadozóknak, aggastyánoknak, kövér embereknek és idegbajosoknak. Ezeknek gyomra ugyanis nem tudja elvégezni azt a nehéz munkát, a mit a hús megemésztése megkíván, ellenben a kisebb mennyiségű növényi táplálékot föl tudja dolgozni. S az ilyen embereknek nem kell vagy nem jó sokat enniük. Ellenben az egészséges, rendes testalkatú embernek nagyon sok növényi tápanyagot kellene elfogyasztania, hogy jó időre jóllakjék, mert ha egyszerre kis mennyiséget eszik, folytonos éhség gyötri. Ez azonban viszont gyomortágulásra s más emésztési bajokra vezet. Nekünk tehát igenis szükségünk van a húsevésre. Eltekintve attól a fejlődéstörténeti tényről, hogy a természetben a húsevők mindig legyőzték a növényevőket, a mai élettan, az orvostudomány is ezt mondja. Maradjunk tehát a vegyes étrendnél.

KÉPEINKHEZ.

A megszállott Észak-Olaszországból.

Olaszországi offenzívánk, a nagyszerű győzelmek után, igen nagyfontosságú kérdések megoldása elé állította hadvezetőségünket, amennyiben a rövid idő alatt elfoglalt nagy területen, minden irányban szükségessé vált olyan helyekről kellett sürgősen és egynapról a másikkra gondoskodni, amelyekben a saját és az ellenséges csapatok sebesült vagy megbetegedett harcosait ápolás, gyógykezelés és illetve a rögtön segélynyújtás alkalmazhatása céljából fennakadás nélkül elhelyezhesse.

Nem ismerjük ennek a területnek az elfoglalás előtti

LÖW SÁNDOR

órás és ékszerész, Budapest, VIII. ker.,
József-körút 81. szám. — Saját házában.

Ő cs. és kir. Pensége József főherceg kam. száll.

Alap. 1892. Telefon 62—68.

A m. kir. államvasutak, a m. kir. posta és távirat, ugyancsak a m. kir. testőrségnek szerződéses óraszallítója. Dús raktár a legdivatosabb briliáns és arany ékszerekben, ezüstalkalmi ajándékokban, ugyancsak mindenféle kiegészítő járó pontosan szabályozott zseb-, fali-, álló- és utazó órákban. Saját nagyszabású műhelyében ékszeralakítások és órajavítások kielégítően eszközölhetők. A csendőrségnek kivételesen részletfizetési kedvezmény is nyújtatik. Rendkívül jutányos árak! Dús választék! Pontos kiszolgálás! Árjegyzék ingyen és bérmentve. Óráknál írásbeli jótállás.

berendezkedési viszonyait, de egyes hírekből és elbeszélésekből következtetve, szinte bizonyosnak látszik, hogy valószínűleg más alkalmas épületek hiányában már magok az olaszok is előszeretettel következetességgel használták fel a templomokat kórházaknak, élelmiszer- és munitió-raktáraknak, mert egyrészt a templomok rendesen nagy, tágas épületek, másrészt pedig, mert a gyakori repülő támadások esetében is kevésbé veszélyeztetett helyeknek gondolták ezeket.

Minthogy pedig a folytonosan hátráló ellenségnek nem is igen volt ideje ezeket a templom-kórházakat kiüríteni, esetleg a berendezést elpusztítani, győztes csapataink ugyyszólván átvették a képeinket is bemutatott kórházakat hasonló használatra vagy ugyancsak ilyeneket rendeztek be kórházaknak és első segélynyújtásra alkalmazandó helyeknek, amint hogy a felmerülő sürgős szükség esetében nem is lehetett ezt a kérdést hamarosan másként megoldani.

Ugyanilyen fontos kérdés a képeink egyikén bemutatott lóanyag-hiány pótlása is. A rendkívül fárasztó munkában és kellő táplálkozás hiányában az állatok is nagyszámban pusztulnak el a harctéren és hogy a hadművelet fennakadást ne szenvedjen, ezeket is állandóan pótolni kell. Minthogy pedig az elfoglalt területen kevés vasutvonal volt az olaszoknak s amenynyire tehetők, a meglevőket is elpusztították a visszavonuláskor, a pótlásul kirendelt lószállítmányokat rendesen úgy kell vezetni tovább és tovább egyik állomásról a másikra, míg a szétszórt végállomásokra megérkeznek. Ilyen lószállítmány vezetést mutatunk be olvasóinknak a képeink egyikében.

HIREK.

Adományok. A háborúban megvakult katonák javára: a tiszadobi őrs legénysége 30 K, a felix-fürdői őrs legénysége 40 K, a pankotai őrs legénysége 20 K, a zarándi őrs legénysége 50 K a gálósfai őrs legénysége 40 K, Lahó István járásörmester 125 K 4 fill., Kocsis Sámuel örmester 15 K, Vaskó Antal örmester 10 K. — A hadi árvák javára: a zarándi őrs legénysége 90 K, a holicai őrs legénysége 26 K, az őrszállási őrs legénysége 20 K és Lindner János örmester 1 K 50 fill. — a Szurmay-alapra: a bokszei őrs legénysége 10 K s végül a csendőr hadi árvák javára: Dr. Ziegler Károly marosvásárhelyi orvos úr, néhai Ziegler Károly altábornagy csendőrségi felügyelő úr ravatalára szánt koszorú megváltása czimén 100 K-át küldött be hozzánk. A összegeket illetékes helyekre juttattuk.

KÜLÖNFÉLÉK.

A reklám történetéből. A múlt évtized vége felé a párisi ujságok erősen nekiadták magukat a reklámnak. Az egyik lap díjat tűzött ki annak, a ki az általa elásott kincset megtalálja, a másik lap pedig egy literes

üvegbe beletöltött buzaszemeket olvastatja meg olvasóival s annak ad jutalomdíjat, a ki pontosan kiszámítja, hány szem buza fér el az üvegben. Pedig hát mindez nem ujság, valamint nem új a modern ideák legnagyobb része. Körülbelül 50 évvel ezelőtt egy zseniális korcsmáros arra a gondolatra jött, hogy egy kolbászban elrejtett egy ötfrankos aranyat. A kinek az a szerencse jutott részül, hogy a drága kolbászt kapta, megtarthatta az aranyat és nem kellett fizetnie a kolbászáért sem. Ezzel elérte azt, hogy a közönség tömegesen tódult a vendéglőjébe s ő több kolbászt adott el, mint a mennyit a világ valamennyi sertése együttvéve adhat. A szerencsés korcsmáros csakhamar takaros vagyonkára tett szert, a melylyel aztán visszavonult. Ma már persze nem így van és a szerény ötfrankostól a millióig ma nagyobb lépést kell tenni, de az ötlet magja mégis csak meg volt és kétségtelen, hogy kolbászt enni mégis csak kellemesebb, mint buzaszemeket számolgatni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

645 tp. 1. Igen. Az igény elbírálására a csapatparancsnok illetékes. **2.** Nem. Külön intézkedéssel történik gondoskodás, amelynek részleteire nézve még nem nyilatkozhatunk. **3.** Nem. Egyébként olvassa el lapunk 1917. évi 30. számában «P. M.» jelige alatt adott üzenetünket.

Népl. tizedes. Amennyiben megszakítás nem áll fen, összes tényleges szolgálati ideje a hadiévvel együtt beszámít.

Szandzsák. Besorolása — nézetünk szerint — helyes volt. Ezirányu kérelmét céltalannak tartjuk. Folyó évi zsebkönyv megküldése iránt intézkedtünk.

K. P. nyug. csendőr. A most életbeléptetett rendelet értelmében igényének megállapítását, a családja lakhelyére nézve illetékes községi hadisegélybizottságnál kérelmezheti.

O. B. A végkielégítés egyszersmindenkorra szóló ellátást képez, amelynek felvétele által az ezen szolgálat után járó minden további kedvezmény vagy járandóságra való igénye is megszűnt.

M. L. 1898. A csendőrségi illetékszabályzat 109. §-a értelmében járó jutalomdíjat kérelmezheti.

B. P. Gy. k. b. Egyenlő kinevezési nap mellett, a szolgálati idő határoz.

Harcztéri. Igen.

Sz. Ly. Amennyiben tényleges szolgálati ideje 12. évének második felét tölti, az igényjogosultsági igazolvány kiállítását szolgálati uton kérheti. Enélkül nem pályázhat.

Marosmenti csendőr. Nem esik korlátozás alá.

P. 50. Csupán az 1 K. 40 f. vételezendő be, míg a fennmaradó 60 f. minden esetben az illető kezéhez fizetendő.

Baka András. 1. A gazdálkodást illeti meg. 2. Az étkezési betéttel együtt az is visszafizetendő.

Nyitrai csendőr. Írásba foglalt kérelmével azon ezredpótzászlóaljparancsnokságához forduljon, amelynek kötelékében csapatszolgálatot teljesített.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott

a 3. oszt. katonai érdemkeresztet a hadiliszitménnyel:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása és kiünő szolgálatai elismeréseül:

Schweitzer István, egy honvéd gyalog-hadosztály-parancsnokságnál beosztott VIII. számú csendőrkerület-beli csendőrfőhadnagyak;

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Sipos Ferencz, Miklós Lajos alőrmestereknek, a II., Varga András alőrmesternek, a III., Lukács Péter alőrmesternek, az V., Czinka János alőrmesternek, a VI., Kovács Gábor II., Bende Lőrincz, alőrmestereknek, a VII., Babinszki János, Perva János alőrmestereknek, a VIII. számú csendőrkerületben;

különleges alkalmazásban teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Lyachovics György, Szteczunics László 2. oszt. őrmestereknek, Beke István alőrmesternek, az V. számú csendőrkerületben;

a háborúban teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Egyed György alőrmesternek, a VII. számú csendőrkerületben;

az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Kiss György I. vezetőnek, a IV. számú csendőrkerületben.

Adományoztatott:

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsége által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréseül:

a 2. osztályu ezüst vitézségi érem:

Füzessy Sándor 1. oszt. őrmesternek, Salay Péter 2. oszt. őrmesternek, a VII. számú csendőrkerületben;

a bronz vitézségi érem:

Mayer János alőrmesternek, az V., Schneider Gáspár járásőrmesternek, Pethő Lajos, Molnár János, Jakab Mihály alőrmestereknek, a VI. számú csendőrkerületben;

a koronás vas érdemkereszt a vitézségi érem szalagján:

Kárász János törzsőrmesternek, a VIII. számú csendőrkerületben;

a vas érdemkereszt a vitézségi érem szalagján.

Dezda István csendőrnek, a IV., Fekete Lajos 2. oszt. őrmesternek, az V. számú csendőrkerületben.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Brezovszky Pál alőrmester, Vittrich Erzsébettel, 1917 évi február hó 15-én, Móriföldön;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Pataki István 2. oszt. őrmester, Olgyay Margittal, 1917. évi július hó 28-án, Tahitótfaluban;

Szenet János 2. oszt. őrmester, Schedl Paulinával, 1917. évi július hó 17-én, Peszéradacon;

Bányai Mihály alőrmester, Sass Teréziával, 1917. évi július hó 22-én, Jászberényben;

Juhász János 2. oszt. őrmester, Varga Eszterrel, 1917. évi július hó 14-én, Törteliben;

Cser Mihály alőrmester, Gönczöl Annával, 1917. évi július hó 7-én, Abonyban;

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskerc 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1 pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéi intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és cheques beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Péterfi János alőrmester, Stujber Johannával, 1917. évi június hó 24-én, Dévényujfalun;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Tarcsai Nándor járásőrmester, Peistingel Katalinnal, 1917. évi június hó 10-én, Somogyszentmiklóson;

Kajcsos János alőrmester, Oláh Vilmával, 1917. évi június hó 22-én, Sámodön;

Arany Miklós alőrmester, Szabó Erzsébettel, 1917. évi június hó 20-án, Simontornyán;

Szatmári István alőrmester, Beljánszki Máriával, 1917. évi május hó 26-án, Nagyugróczon;

Dezső Ferencz 2. oszt. alőrmester, Gergics Rozáliával, 1917. évi június hó 10-én, Sellyén;

László István alőrmester, Fritz Etelkával, 1917. évi augusztus hó 4-én, Szekszárdon;

Kassai János alőrmester, Liptay Rozália Paulinával, 1917. évi június hó 3-án, Murányalján;

Tamás Ferencz alőrmester, Krajnik Irmával, 1917. évi május hó 22-én, Mádon;

Malaj György 2. oszt. őrmester, Bordák Ilonával, 1917. évi május hó 19-én, Nagytarnán;

Szilágyi Ferencz alőrmester, Borbás Erzsébettel, 1917. évi május hó 15-én, Olcsván;

Szalai János alőrmester, Budai Katalinnal, 1917. évi május hó 28-án, Bánffyhunyon;

Szabó Ferencz 2. oszt. alőrmester, Kósa Zsuzsannával, 1917. évi május hó 19-én, Hosszumezőn;

Szivós László 2. oszt. őrmester, Gubár Juliannával, 1917. évi május hó 16-án, Jolsván;

Jenei Gusztáv alőrmester, Jurcsik Annával, 1917. évi május hó 12-én, Strázsán;

Nemes János alőrmester, Czauner Annával, 1917. évi május hó 22-én, Bedőházán;

Giesel Róbert alőrmester, Santa Terézzel, 1917. évi június hó 18-án, Sepsiszentgyörgyön;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Salamon Imre 2. oszt. őrmester, Kiss Istók Annával, 1917. évi május hó 28-án, Türkösön;

Zölde Mihály alőrmester, Burcsák Máriával, 1917. évi május hó 28-án, Kulán;

Mátyás György 2. oszt. őrmester, Nagy Annával, 1917. évi július hó 28-án, Esztelneken;

Veress Márton alőrmester, Göllner Katalinnal, 1917. évi július hó 12-én, Szelindeken;

Balázs Antal alőrmester, Szilágyi Bertával, 1917. évi július hó 12-én, Alsóváradján;

Ambrus Ferencz alőrmester, Demény Rozáliával, 1917. évi július hó 15-én, Esztelneken;

Lukács Mihály alőrmester, Hadnagy Máriával, 1917. évi július hó 15-én, Zabolán;

Szabó Sándor I. alőrmester, Rácz Máriával, 1917. évi július hó 21-én, Hidvégen;

Csiki József alőrmester, Nagy Bertával, 1917. évi július hó 22-én, Papolczon;

Szabó Tamás alőrmester, Józsi Rozáliával, 1917. évi július hó 22-én, Zalánban;

Bányász János alőrmester, Oláh Annával, 1917. évi július hó 24-én, Alsócsernátonban;

Istantsuj Dénes alőrmester, Korfanta Máriával, 1917. évi augusztus hó 11-én, Boiczán;

Németh István 2. oszt. őrmester, Rekettye Juliannával, 1917. évi június hó 24-én, Borsfán;

Kiss Gábor alőrmester, Szarvas Borbálával, 1917. évi december 8-án, Balmazújvároson.

SZÁNTÓ JÓZSEF

19 éve szállit kerékpárt, beszélő-gépet, varrógépet, karbid-lámpát asztalra, karbid-gummikat és felszereléseket az egész ország csendőrségének. Ellismerő leveleim ezerszámba vannak. — Pontos cím:

SZEGED, VÁROSI BÉRPALOTA.

A világ legjobb harmonikái

Orgonahangu, 2 váltóval 7 K, finom 9 K. Csodásan erős hang, 3 igaz váltóval 15 K. Egész zenekari hang, 4 igaz váltóval 20 K. Erős acél hangok 18, 20, 25, 40 K. Finom kétsoros harmonikák, háromsorosak, grammatikus hangok is készülnek.

Gramofon

Csodásan erős, tiszta hangú beszélőgép 40 K, nagy «Union» szerkezettel 50 K. — Legszebb hanglemezek az összes dalok, zenék, operák, tréfás előadások stb. 80 fill.-től 4 K-ig. Javítási műterem.

Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA

királyi szabadalmazott hangszergyár

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. szám.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

Minden állandó vevőm rendelés esetén ingyen kapja a nélkülözhetetlen

havi előjegyzési naptárt.